

Tanel Kiik
Sotsiaalministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 26.10.2020 nr 1.2-2/117-1
Meie *kuupäev digitaalallkirjas* nr 1-3/110-1

Kollektiivlepingu seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu

Austatud minister,

Eesti Tööandjate Keskliit peab oluliseks kollektiivlepingu seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga (**Eelnõu**) tehtavaid muudatusi, millega kollektiivlepingute laiendamise tingimused viiakse kooskõlla põhiseadusega kaitstud ettevõtlusvabadusega.

Probleemi lahendamiseks püüdsime anda oma panuse sõlmides 25.01.2018.aastal Ametiühingutega kollektiivlepingute laiendamise hea tava kokkuleppe (**Hea tava kokkulepe**).

Allpool Eesti Tööandjate Keskliidu kommentaarid Eelnõule:

Konsuleetrides erinevate erialaliitudega jõudsime järeldusele, et laiendamiskokkulepet sõlmiva tööandjate ühingu või tööandjate liidu liikmed peavad olema **tööandjaks vähemalt 50% vastava tegevusala töötajatele**.

Leiame, et esindus alla nimetatud kriteeriumi (20%) ei kaitse piisavalt ettevõtlusvabadust, sest annab õiguse sõlmida kokkuleppeid väiksema grupi töötajate ja tööandjate huvidest lähtuvalt ning jätab arvestamata enamuse arvamuse.

Eesti Tööandjate Keskliit peab vajalikuks **esinduslikkuse kriteeriumi kehtestamist ka ametiühingutele**. Mõistame, et ametiühingute madala liikmelisuse tõttu on see keeruline, kuid vastasel juhul võivad näiteks 1% tegevusvaldkonna töötajatest leppida tööandjatega kokku tingimustes, mis ei ole enamuse huvides ja enamuse ei ole neid soovinud (muidu oleks nad ju samuti ametiühingute liikmed).

Pigem ei ole sellisel juhul enamuse töötajaid kokkulepitud tingimustega nõus ning sellise kokkuleppe laiendamine oleks nende suhtes ebaõiglane.

Esinduslikkuse kriteeriumid ametiühingutele on ette nähtud ka „Hea tava kokkuleppes“ ning seega on vastavate tingimuste kehtestamine oluline ka Eesti Ametiühingute Keskliidule.

Pooldame põhimõtet, et kollektiivlepingute laiendamiseks kindlal tegevusalal saavad kokku leppida **vaid konkreetse tegevusalaga seotud pooled**. Nendes tegevusvaldkondades, kus on keeruline esinduslikkuse nõudeid täita, on võimalik pöörduda keskliitude poole. Koos arutatakse teema detailselt läbi ning kaalutakse kokkuleppe sõlmimise vajalikkust laiemalt.

Eelnõu §1 lõike 4 ja seletuskirja kohaselt lähtutakse **töötajate arvu kindlaks tegemisel** kokkuleppe sõlmimisele eelneva kolme kuu keskmisest töötajate arvust Maksu- ja Tolliameti andmetel. Tegevusala tööandjate ja töötajate arvu leidmisel tegevusalade kaupa lähtutakse Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorist (EMTAK 2008).

Samas juhime tähelepanu, et EMTAK tegevusalad ei pruugi täpselt vastata erialaliitudesse kuuluvate ettevõtjate tegevusaladega. Näiteks võib erialaliit on laiema liikmeskonnaga kui EMTAK tegevusala või on liikmeskonna tegevusala hoopis kitsam kui üks EMTAK tegevusala.

Eelnõu §-ga 2 täiendatakse AÜS §-i 211 uue lõikega, mille kohaselt **kui usaldusisikuid on rohkem** on tööandjal kohustus võimaldada usaldusisiku ülesandeid tööajast täita kõigil usaldusisikutel vähemalt kahele usaldusisikule ettenähtud aja ulatuses. Usaldusisikud lepivad neile ülesannete täitmiseks tagatud aja kasutamise korra kokku omavahel.

Sarnaselt eeltooduga täiendatakse Eelnõu §-ga 4 TUIS § 13 uue lõikega, mis sätestab tööandjale **sama kohustuse töötajate valitud usaldusisikute** (kes ei ole ametiühingu usaldusisik) suhtes.

Peame mõistlikuks, kui tööandjal on kohustus nii ametiühingute usalduslikutele kui töötajate valitud usaldusisikutele võimaldada tööajast usaldusisiku ülesandeid täita **kokku kahele usaldusisikule ettenähtud aja ulatuses**.

Eesti Tööandjate Keskliit nõustub, et käesoleva eelnõuga tehtavad kollektiivlepingute seaduse muudatused olulised, kuid selle kõrval on oluline silmas pidada, et Eesti Vabariigis sõlmitakse kollektiivlepinguid pigem harva. Seetõttu ei ole tegemist niivõrd kiireloomulise küsimusega, millele huvigrupid saavad arvamuse avaldamiseks aega vaid 5 tööpäeva.

Teeme ettepaneku võtta küsimuse arutamiseks seotud huvigruppidega pikem aeg ning leida kõigi osapoolte arvamuse ja õigustega arvestav lahendus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Arto Aas

Tegevjuht